

KULCSÁR FERENC

Ezeregyéjszaka

Jakoby Gyula emlékére

(Részletek)

*„Rőzsehordó, vén ponyvának,
négy volt a sarka a világnak,
s mikor nagyon árva voltam,
ága-bogát összefontam:*

*templomok dőltek, gótikák,
csecsemők sírtak, vadlibák,
fejűt sodortak gyors vizek,
Isten se tudta, mit viszek*

*a szívemben, milyen lángot,
halálból kitépett világot
lejtőin a Róka-hegynek,
mely fölött álmok lebegtek.*

*Csermely-patak. Égi vászon.
Március van. Gyöngy a fákon.
Sírdogálnak, ó, hallani,
Szárz-völgy szomjas dombjai,*

*alkony jő a halmok felől,
harmatban fürdik Szádelő –
tornyokból harangszó szálldos:
öröklét őrzi a Várost.*

*Az ódon Mihály-kápolna
sátortető's angyaltornya
sírkamrát strázsál, voltakát,
rendíthetetlen holtakat,*

*a Dóm sisakja égbe fúr,
alatta űzött vértanúk
s a végítélet freskói,
s odább a szent Rodostói-*

*házat festi a holdsugár
a Hóhér-bástya udvarán,
s lejjebb, a Koldus-ház felett
az Isten kalapja lebeg.*

*Rőzsehordó ponyva. Vászon.
Március van. Rügy a fákon.
Zsolozsmáznak, ó, hallani,
Kassa széljárta dombjai:*

*felsuhog egy angyal szárnya,
s mintha a mellemen járna,
meg-megpihen a szívemen,
melyben kihajt a félelem.”*

*„Míg van ember, van Isten is,
s van a sorsot megtorló,
fehér fátylas Nemezisz.
Míg van Isten, van ember is,
így kódolta génjeinkbe
a titokzatos Genézis.*

*Napégette vászon. Földre hullt ecset.
Lobogtam, s mint a láng,
eltűnök, nem leszek,
szívemben kihűl
a teremtés szerelme,
az emberi-isteni
végtelen kegyelme,
kihűl a szívemben bűn és büntudat,
s a kerekeken száguldó
öröklét tör utat
zöld szamarak, kék lovak*

*vontatta vén szekereimnek:
a léten túl, az Origóban lebegjek,
ahol, mint a boldogok,
műveimmel egy vagyok,
s hallgatva a teremtés
szénaillatú csendjét,
nem csinálni égen-földön semmit,
csak létezni, a létezést csinálni:
Isten gyémánt szembogarán
a világtárlatot csodálni.”*

Jakoby Gyula (1903–1985) a XX. század magyar és európai festészetének egyik – Kassán élő és alkotó – fenomenje volt: a Hernád-parti Cassovia külvárosának, a József Attila-i „város peremének”, a nyomorból és a komor vágyakozásból táplálkozó groteszk létbevetettségnek, az ágról-szakadtak bizarr és pöre karneváljának – az emberi mellett az istenit is segítségül hívó – „poétája” volt, e társadalmi réteg mikrokozmoszának makrokozmoszá tágitója, a művész-Don Quijote és a nép-Sancho szimbiózisának megteremtője. Számunkban Kulcsár Ferenc e rendhagyó életművet megverselő, *Ezeregyéjszaka* című, készülő poemájából közlünk részleteket.